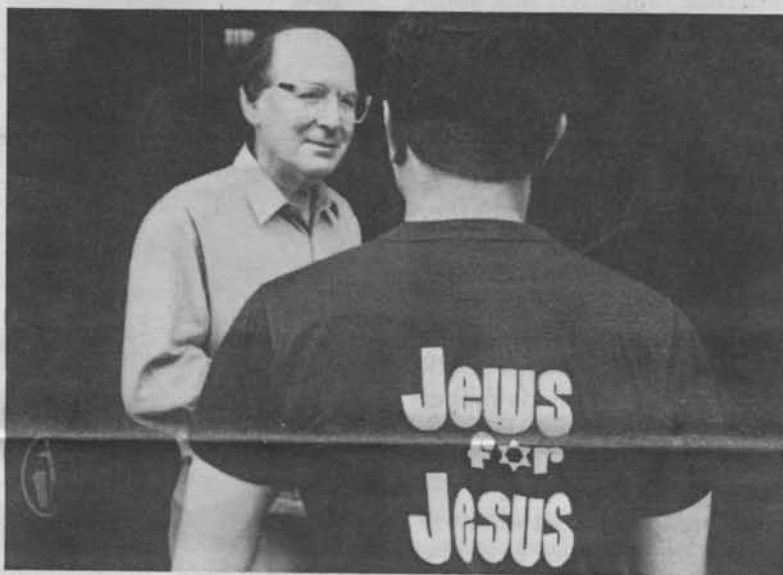

Nej til jødisk ægteskab for »Jøder for Jesus« i Israel

I forbindelse med ægteskabsindgåelse i Israel er der nogle problemer, fordi man ikke har en institution som »borgerlig vielse«. Der er ingen problemer, hvis et par har samme religion, altså jøde-jøde, kristen-kristen eller muslim-muslim. Vil en muslim gifte sig med en jøde, eller en kristen med en muslim, må en af parterne konvertere, dersom ægteskabet skal indgås i Israel. Vil man gif-

At Jesus-troende jøder kaldes »afgudsdyrkere«, bør få os til at støtte dem endnu mere.

tes uden at den ene part skifter religion, kan man tage til udlandet og indgå ægteskab. Når man så vender tilbage til Israel, er man i myndighedernes øjne ægtefolk. Hermed er dog ikke alle problemer overstået. For hvis moderen i et sådant ægteskab er ikke-jøde, bliver et kommende barn ikke at betragte som jøde.

Med mellemrum tales der om at indføre »borgerligt ægteskab« i Israel. Men indtil nu er det blevet ved snakken.

De Jesus-troende jøder kommer også i denne sag i klemme. Uanset det forhold, at myndighederne ikke anerkender dem som jøder, mener de selv, at de er det. I deres identitetspapirer står der da også almindeligvis »jøde«. En jødisk vielse kan foregå i synagogen, men det er ikke et krav. Derimod er det påbudt, at det skal ske under en baldakin, en »Chuppah«. Det ser ud til, at en del messianske jøder i Israel formår at blive gift jødisk – visse vanskeligheder til trods.

I begyndelsen af dette år har der i Israel været ført en diskussion om, hvor vidt »Jøder for Jesus« skulle tillades at blive jødisk gift. Når der i den pågæl-

dende sag tales om »Jøder for Jesus«, skal det efter al sandsynlighed forstås om messianske jøder i det hele taget, ikke kun dem, der er tilsluttet organisationen »Jews for Jesus«. Det bemærkelsesværdige i den aktuelle sag er, at det er et medlem af Jerusalems Religiøse Råd, Rabbi Yitzhak Ralbag, der har gjort sig til talsmand for at give tilladelse til sådanne ægteskaber og at registrere disse som jødiske. Rabbi Ralbag er formand for Jerusalems Religiøse Råd. I debatten herom sagde han ifølge *Jerusalem Post*, at de pågældende jøder havde syndet, enten fordi de var stupide eller af havesyge, men at deres forbindelse med »Jøder for Jesus« ikke var at betragte som andet end et medlemsskab af en »fritidsklub«. Hans indlæg i debatten blev derefter sendt til Overrabbinatet og dermed også til de to overrabbinere i Israel.

En af disse overrabbinere, Rabbi Avraham Shapira, gav i sit svar en skarp tilrettevisning til Ralbag. Overrabbiner Shapira kalder de pågældende medlemmer af »Jøder for Jesus« for »afgudsdyrkere, ligesom alle andre (jøder), der omvender sig

Ved ganske enkelte lejligheder har den danske præst i Israel, Jens-Arne Skjøtt, forrettet vielse mellem to kristne danskere, som i længere tid har været bosiddende i Israel, eller hvor den ene part i længere tid har arbejdet i Israel. Det er der for så vidt ingen problemer med, dersom papirerne er i orden hjemmefra. Men Jens-Arne Skjøtt gør fra Jerusalem opmærksom på, at man ikke skal forvente at få ham til at vie en, hvis man lige skal have ordnet sit bryllup på en 1-uges turisttur til Israel. Det kunne let gå hen og blive et modfænomen, som den danske præst ikke ønsker at lægge ryg – eller stemme – til.

Jødernes kommende Messias og Jesu genkomst

Af Kai Kjær-Hansen

Undertiden kombineres den jødiske forventning om en kommende Messias med den kristne forventning om Jesu genkomst. Det kan være fristende at knytte tingene sammen på denne måde. Men Kai Kjær-Hansen trækker et par forhold frem i et forsøg på at vise, at det er en forenkling. Hvis man da som kristen vil høre, hvad Det nye Testamente har at sige om den sag.

At der er nogle jøder i dag, der mener, at den omkring 90-årige Menachem Mendel Schneersohn kunne være en mulig Messias-kandidat, er der givetvis mange, der vil ryste på hovedet af. Ikke kun kristne, men også jøder. Hovedrysten og latterliggørelse er imidlertid aldrig den rigtige måde at reagere på over for mennesker, der har en oprigtig tro. I stedet for at latterliggøre giver de aktuelle forhåbninger om Messias' snarlige komme – sådan som de på forskellig måde kommer til udtryk gennem den jødiske Habad-bevægelse – os imidlertid lejlighed til at vise, hvor stor forskellen er mellem jødernes forventning til deres kommende Messias og vi kristnes forventning til Jesu andet komme. Det vi plejer at kalde Jesu genkomst.

Engang i Jerusalem

Da jeg var præst i Jerusalem, koblede jeg mig undertiden på nogle foredrag, som blev arrangeret for danske turistgrupper. Jeg husker i den forbindelse et foredrag med en dansktalende jøde. Han kom også ind på forskellen mellem jødedom og kristendom samt spørgsmålet om, hvorfor jøder ikke mente, at Jesus var Messias. I denne forbindelse sagde han noget i denne retning: »Gad vide om det ikke bliver sådan, at når Messias kommer, vil både vi jøder og I kristne anerkende ham – og I vil se ham som den genkomne Jesus.« Jeg husker, at der var nogle i denne turistgruppe af kristne danskere, der tog imod denne tanke med begejstring.

Den anerkendte jødiske forsker David Flusser, som har

skrevet utallige artikler og mange bøger om Jesus og kristne emner, har ved en lejlighed endog sagt: »Jeg tror ikke, at mange jøder har noget imod, hvis Messias, når han kommer, er jøden Jesus.«

Både det, den jødiske foredragsholder siger på sin måde og Flusser siger på en anden måde, lyder i nogle kristnes ører som sød musik, selv om det ikke er til at sige helt præcist, hvad de mener. Men spørgsmålet er, om de ikke begge springer over nogle mellemregninger eller i hvert fald får sagt tingene på en måde, som kristne ikke helt kan gennemskue. Kristne, der stadig vil lytte til, hvad Det nye Testamente har at sige om den sag, vil i det mindste føle behovet for at præcisere, hvad der egentlig menes.

Kan den jødiske forventning forenes med den forventning, som Det nye Testamente beskriver?

Når jødedommens Messias kommer

I denne sammenhæng kan vi se bort fra, at der er mange jøder, der har opgivet tanken om, at der skulle komme en Messias. Selv blandt religiøse jøder, f.eks. i reformjødedommen, har man opgivet tanken om en kommende personlig Messias. I stedet taler man om et messiansk rige. Blandt kristne er der

desværre også en del, der har opgivet tanken om, at Jesus skulle komme igen. Men lad det nu ligge her.

I den ortodokse jødedom har man bevaret tanken om den kommende Messias. Hvordan er da den jødiske forestilling om denne Messias? I et jødisk skrift, der advarer imod kristendommen, siges det udtrykkeligt, »at jødedommen aldrig har hævdet, at Messias skulle være noget andet og mere end et menneskeligt væsen, som er udvalgt af Gud til at bringe en fredens og kærlighedens tidsalder, som er forjættet af Israels profeter.«

Messias er et menneske af mennesker, kommer ikke fra himlen som en overnaturlig person.

Dette er nogenlunde dækkende for, hvordan den traditionelle jødiske messias-opfattelse er. Messias er et »menneske af mennesker«, for nu at citere en jødisk opfattelse, der allerede er gengivet i kristne kilder i det andet århundrede. Denne grundtanke betyder, at ifølge jødisk opfattelse kommer Messias ikke fra himmelen som et overnaturligt væsen. Som et »menneske af mennesker« træder han frem, udvælges af Gud,

Det er ikke en latterlig tanke, at Menachem Mendel Schneersohn kunne være et muligt emne som jødernes Messias.

har en speciel opgave, nemlig at bringe fred, men stadigvæk er han et menneske, kommer ikke fra himmelen som et overnaturligt væsen. På den baggrund bliver det mere forståeligt, at nogle jødiske grupperinger – hvis rygterne taler sandt – kan lave underskriftsindsamlinger for en nulevende jøde i den hensigt at gøre ham til Messias. Og ud fra samme grundtanke bliver det ikke en latterlig tanke, at f.eks. rabbi Menachem Mendel Schneersohn kunne være et muligt emne for jødernes Messias.

Da jødernes Messias kom

De første, der tog imod Jesus som Messias, var jøder, men det jødiske folk som helhed afviste, at Jesus skulle være deres Messias. Ifølge Det nye Testamente er der ingen vaklen i geledderne, hvad angår spørgsmålet om, at Jesus var et menneske. Men samtidig taler Det

nye Testamente om, at Jesus blev undfanget ved Helligånden og født af jomfru Maria – eller Mirjam, som hun hed. Jesu guddommelighed – og det, at han på et og samme tidspunkt er Gud og menneske – er ingen let sag for tanken at begribe. Her er det imidlertid tilstrækkeligt at understrege, at spørgsmålet om Jesu guddommelighed ikke er en kristen opfindelse, som vi hedningekristne har fundet på. I den senere dogmedannelse har hedningekristne teologer forsøgt at trænge ind i inkarnationens mysterium og sat ord på dette mysterium, også ord, der ikke findes i Det nye Testamente. Men grundtanken, at Messias Jesus var – og er – guddommelig har vi fra de jødiske apostle. Dette kan fastholdes og ændres ikke ved, at man fra jødisk side hævder, at denne tanke er ujødisk.

Det er den samme Jesus, der ifølge Det nye Testamente skal komme igen. Men måden, han skal komme på ved sin genkomst er anderledes end ved sit første komme.

Netop dette punkt er afgørende, når man beskæftiger sig med forholdet mellem jødedommens tro på den kommende Messias og vores tro på, at Messias Jesus kommer igen.

Holder man sig til Det nye Testamente, er det absurd at ville forene disse tanker.

Når Messias Jesus kommer anden gang

Da Messias Jesus kom første gang, kom han i svaghed. Ved sit andet komme, kommer han i kraft og megen herlighed, lader sig ikke føde i svaghed, men kommer på himmelens skyer.

I denne sammenhæng er der en vigtig tanke, som bagatelliseres, hvis man vil forsøge at forene jødernes forventning om Messias med den forventning, som Det nye Testamente beskriver. Forfatteren til Hebræerbrevet siger det klart. Efter at han i kapitel 9 har talt om én-gang-for-alle-karakteren af Je-

At Messias Jesus var – og er – guddommelig, har vi fra de jødiske apostle. Fra jødisk side erklæres denne tanke for ujødisk.

su soningsdød, siger Hebræerbrevets forfatter: »Og så vist som det er menneskenes lod én gang at dø og derefter dømmes, således skal også Kristus, efter én gang at være blevet ofret for at bære manges synder, anden gang komme til syne, ikke for at bære synden, men til frelse for dem, som bier på ham« (Hebr. 9,27-28).

Der er mange ting og detaljer i forbindelse med Jesu genkomst, som vi kunne ønske at have klarhed over. Kristne kan

også have forskellige meninger herom, uden de af den grund behøver at forkætre hinanden.

Et par forhold burde man dog kunne blive enige om, hvis man vil holde sig til Det nye Testamente.

For det første, at ved Jesu komme skal han ikke én gang til sone synd ved at dø. Det er gjort én gang for alle.

For det andet, at han kommer til frelse for dem, der venter ham og har sat deres lid til ham. Det er jo den samme Jesus, som fór til himmelen, som skal komme igen. Det er den korsfæstede og opstandne Jesus, de troende venter.

For det tredje, at netop fordi det er *Jesu* genkomst, vi venter på, kan der overhovedet ikke blive tale om, at man leder efter en person her på jorden, som kunne være egnet til at være Messias – uanset hvilke kvaliteter en sådan person måtte have.

I Det nye Testamente er der mange lignelser, hvis tema er at være rede. Disse lignelser blev først fortalt til jøder. Når vi i dag lader os involvere i mission til jøder, er det for at minde dem om dette.

Problemet er, om Jesus var – og er – Messias. Hvis han er det – og det er han efter de jødiske apostles udsagn – får det afgørende betydning for ens syn på hans andet komme.

Det er kun den, der er rede, og venter – bier – på den korsfæstede og opstandne Jesu andet komme, som loves frelse.

Derfor er Israelsmission så nødvendig. Og derfor er der en markant forskel mellem jødernes forventning om Messias og vor. At »vor« forventning i sin oprindelse ikke er spor mindre jødisk af den grund, kan lige nævnes. Problemet er ikke, at man skal vælge et syn, der er jødisk og et andet syn, der er ujødisk. Problemet er, om Jesus af Nazaret var – og er – Messias. Hvis han er det – og det er han efter de jødiske apostles udsagn i Det nye Testamente – får det afgørende betydning for ens syn på hans andet komme.

Kaldet til at være rede gælder i øvrigt også os.

Hvorfor Jesus ikke er Messias efter jødisk opfattelse

Der er naturligvis givet mange forklaringer på, hvorfor Jesus ikke ifølge jødisk opfattelse er Messias. I sidste indstans afgøres spørgsmålet i troens verden. Blandt de almindeligste forklaringer er følgende:

★ Den Jesus, der beskrives i Det nye Testamente, svarer ikke til den jødiske Messias, der beskrives af profeterne i den hebraiske Bibel.

★ Messias skal bringe fred på jorden. Det gjorde Jesus ikke. Messias-tiden er ikke oprundet. Hvis Jesus havde været Messias, ville al lidelse og ondskab have ophørt med at eksistere, hvilket ikke er tilfældet.

Dette vidste de første jøder, der troede på Jesus naturligvis også. Alligevel forkyndte de i Helligåndens kraft, at den korsfæstede og opstandne Jesus var Messias, og så frem til, at den Messias, som kom i svaghed, skulle komme igen i herlighed.

Som kristne har vi overtaget denne tro og dette håb.

**Et gavebrev på 365,- kr.
til Israelsmissionen gør gavn!**

Menachem Mendel Schneersohn og Habad-bevægelsen

Lederen af den største chassidiske gruppe i dag hedder Menachem Mendel Schneersohn. Han blev født i Rusland i 1902 og bosatte sig i Amerika i 1941, efter bl.a. at have studeret matematik ved Sorbonne Universitetet i Paris. I en alder af 48 år overtog han i 1950 ledelsen af Habad-bevægelsen – eller som den også kaldes Lubavicher-bevægelsen – efter en lille by i Hviderusland ved navn Lubavich, som blev centrum for bevægelsen omkring år 1800.

I dag er Habad-bevægelsen en af de bedst organiserede jødiske bevægelser i verden. Hovedkvarteret er i Brooklyn, New York, men Habad-bevægelsen har repræsentanter over alt i verden. Dens centrum i Israel er i Kfar Habad nær Lod. Mens en anden chassidisk gruppe, Satmar-gruppen, er anti-zionistisk og imod staten Israel, fordi man mener, at den forsinker Messias' komme, stiller Habad-bevægelsen sig positivt til Israel.

Menachem Mendel Schneersohn har dog aldrig besøgt Israel, og efter signende har han i den lange periode, han har ledet Habad-bevægelsen, aldrig bevæget sig uden for Brooklyn.

Menachem Mendel Schneersohn som 3-årig.

I et interview i *Jewish Chronicle* i november 1990 forklarer en af Schneersohns talsmænd grunden til, at Habad-bevægelsens leder ikke har sat sin fod i Israel. Det hænger sammen med, at hvis Schneersohn kom til Israel, ville han ikke være i stand til at forlade Israel igen. Ganske vist har Maimonides, den store jødiske autoritet i Middelalderen, givet nogle dispensationer for dem, der bor i Israel. Ifølge Maimonides må man forlade Israel for at studere Toraen eller for at gifte sig. Men Schneersohn ser ud til at være af den opfattelse, at er man først i Israel, er det ifølge jødisk religiøs lov meget problematisk at forlade

Menachem Mendel Schneersohn – snart 90 år.

landet.

Et karakteristisk træk ved Habad-bevægelsen er, at den er »missionerende«, dvs. forsøger at nå andre jøder med sit budskab, om ikke for at få dem til at blive »habadnikere« så i det mindste at få dem draget nærmere i retning af den jødiske ortodokse tro.

En skildring af de forskellige chassidiske grupperinger må vente til en anden gang. Den chassidiske bevægelse kan ses som en jødisk vækkelsesbevægelse, som har haft stor indflydelse ikke mindst i Østeuropa fra 1700-tallet og fremover.

Kai Kjør-Hansen

Messiasskikkelser blandt jøder

Selv om jøder ikke anerkender Jesus som Messias, er Jesus blandt alle jødiske Messiasskikkelser alligevel den, der er mest kendt.

Men der er flere end Jesus, der har gjort krav på at være Messias. Af Rabbi Gamaliels tale til det jødiske Råd i Jerusalem, sådan som den er overleveret i Apostlenes Gerninger 5,35-39, fremgår, at der i det første århundrede har været mænd som Teudas og Judas fra Galilæa, som »har udgivet sig for at være noget«.

Blandt de mest kendte jøder, der har gjort krav på at være Messias, er Bar Kokhba, Stjernesønnen, som døde i år 135. En anden kendt jøde var Sabbatai Zevi, som nåede til Konstantinopel i år 1666. Han blev imidlertid fængslet af de tyrkiske myndigheder. Han undgik dødsstraf ved at overgå til Islam.

Mordekai Mokiah, som døde 1729, og som virkede bl.a. i Ungarn, erklærede, at han var den ægte Davidsøn. En anden af Sabbatai Zevis efterkommere var Jakob Frank i Polen, som døde i 1791. Også han anså sig for at være Messias. På grund af forfølgelse konverterede han

og hans tilhængere til kristendommen.

Også i Middelalderen findes eksempler på jøder, der erklærede, at de var Messias. I 1100-tallet findes sådanne både i Nordafrika og Vesteuropa. I Persien dannedes en messiansk bevægelse under ledelse af David Alroi. Og i Rom optrådte David Reubeni i 1500-tallet. Han ville fordrive tyrkerne fra Palæstina. Han døde i spansk fængsel. *kk-h*

Sabbatai Zevi som Messias siddende på »Zevis trone«, som den hebraiske inskription siger. For neden studerer Israels stammer Toraen med Messias.

Hvorfor navnet »messianske jøder«?

Jøder, der tror på Jesus, bærer forskellige navne. Heri adskiller de sig for så vidt ikke fra kristne, som også bærer forskellige navne, alt afhængig af den kirke eller det kirkesamfund, man nu har tilsluttet sig.

En betegnelse, der er kommet mere og mere i brug i de seneste årtier, er »messianske jøder«. Den betegner jøder, der tror på Jesus som Messias. Denne betegnelse bruges på hebraisk (Jehudim Meshichiim), og når man taler engelsk (Messianic Jews).

En del jøder kan ikke lide denne betegnelse, fordi de mener, at det er en slags falsk varebetegnelse. De vil hellere have, at Jesus-troende jøder tonede rent flag og sagde, at de var kristne. Jesus-troende jøder, derimod, mener ikke, at de er ophørt med at være jøder, fordi de tror på jøden Jesus og tilbeder jødernes Gud i Jesu navn. Hvad angår deres tro, er den »kristen«, men den kristne tro var jo netop i sin oprindelse et jødisk fænomen. Derfor mener de ikke, at det er falsk varebetegnelse.

De kunne naturligvis have fundet en betegnelse, hvor navnet »kristen« indgik. En af grundene til, at de ikke har valgt det, er, at ordet »kristen« er belastet i jødernes ører på grund af den kristne kirkes skændelsesfulde historie over for det jødiske folk. En anden grund er – som allerede nævnt – at kristentroen var et jødisk fænomen. De første, der troede på Jesus som Messias, var jøder.

På hebraisk er navnet »messiansk jøde« egentlig et meget naturligt valg for Jesus-troende jøder. Vi kalder os »kristne«, hvilket er afledt af »Kristus«. »Kristus« er den græske betegnelse for det hebraiske »Mashiach« (Messias). Derfor falder det meget naturligt at kalde sig selv »messiansk jøde«, når man tror på Messias Jesus.

Ikke alle messianske jøder er tilsluttet organisationen »Jews for Jesus«, men alle messianske jøder er for Jesus. – Her »Jehudim Meshichiim«, messianske jøder, som der står på banneret i Jerusalem ved Løvhyttetefesten.